

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/39/2019
Identifikačné číslo spisu:	2316202301
Dátum vydania rozhodnutia:	16.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:2316202301.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému L. M., bývajúcemu v T., B. XXX/XX, o zaplatenie 7 531,20 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 30 C 51/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. januára 2018 sp. zn. 23 Co 257/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3 novembra 2016 č. k. 30 C 51/2016-38 I. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 6 310,92 eur s 8 % úrokom z omeškania ročne od 16. januára 2014 do zaplatenia a trovy konania v splátkach po 80,- eur mesačne splatných vždy do 25. dňa v mesiaci počnúc mesiacom február 2017, pod následkom straty výhody splátok, II. vo zvyšku žalobu zamietol, III. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania podľa pomeru úspechu vo veci. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie s poukazom na § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/ a d/, § 9 ods. 2 písm. c/ a k/, § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“), § 52 ods. 1, 3 a 4, § 54 ods. 1, § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. mal za preukázané, že sporové strany uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanému spotrebiteľský úver 8 000,- eur a žalovaný sa zaviazal vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky. Žalovaný uhradil jednotlivými splátkami časť úveru 1 689,80 eur, pričom v zmluve absentujú náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, preto sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Zdôraznil, že žalobkyňa (dodávateľ) ako odborník musela vedieť o obsahových náležitostiach úverovej zmluvy v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňala prísne obsahové náležitosti. Cieľom tejto právnej úpravy je ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu zo spotrebiteľského úveru. Zmluva neobsahuje adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. I keď

v zmluve je uvedená adresa žalobkyne v jej záhlaví, zo žiadneho ustanovenia zmluvy, príp. úverových podmienok nevyplýva, že adresa žalobkyne je tou, na ktorej má spotrebiteľ právo uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Z obsahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere mal súd prvej inštancie ďalej za preukázané, že žalobkyňa ako veriteľ určila výšku mesačnej splátky len jednou sumou 129,16 eur bez jasnej a určitej špecifikácie, aká suma z toho pripadá na istinu, na úroky a iné poplatky, keď žalobkyňa takýmto postupom obchádzala jednotlivé ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. Účelu zákonnej úpravy, ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a ochrana slabšieho účastníka právneho vzťahu, zodpovedá len taký výklad § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý viaže každý z údajov tam uvedených, jednak k istine, ako i k úrokom, resp. k poplatku. Vzhľadom na uvedené dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba žalobkyne je len čiastočne dôvodná, pretože z výpisu bolo preukázané, že žalovaný z poskytnutého úveru (8 000,- eur) uhradil jednotlivými splátkami sumu 1 689,08 eur, preto súd prvej inštancie vyhovel žalobe len v časti zaplattenia sumy, ktorú žalovaný skutočne vyčerpал a nevrátil (6 310,92 eur) a vo zvyšnej časti (1 220,28 eur) žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. januára 2018 sp. zn. 23 Co 257/2017 I. rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti potvrdil, II. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti splatnosti istiny a príslušenstva a v časti výroku o náhrade trov konania zrušil a vec v zrušenej časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, pokiaľ ide o odvolaním napadnutú časť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej, že súd prvej inštancie zistil v tejto časti skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, preto s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. odkázal na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku okresného súdu. Na zdôraznenie svojho odôvodnenia s poukazom na zákon č. 129/2010 Z.z. uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi sporovými stranami presnú výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov splatnosť a tiež adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, neobsahovala, a preto je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov a žalovaný bol povinný vrátiť žalobkyni len poskytnutú istinu, čo okresný súd pri rozhodovaní i zohľadnil. Ako odvolací súd ďalej uviedol, súd prvej inštancie priznanie povinnosti plniť istinu i s príslušenstvom v splátkach stručne odôvodnil, tvrdené skutočnosti žalovaným o jeho osobných, sociálnych a majetkových pomeroch nepreukázal žiadnymi listinnými dôkazmi, ktoré by potvrdzovali a odôvodňovali možnosť zaviazat' žalovaného zaplatiť dlžnú sumu v splátkach. Odvolací súd poukázal na nutnosť vykonania relevantných dôkazov preukazujúcich majetkové a sociálne pomery žalovaného a potrebu prihliadnuť aj na aplikačnú prax, v zmysle ktorej by sa istina s príslušenstvom mala zaplatiť v lehote do troch rokov. Ako odvolací súd zdôraznil, ak teda okresný súd povolil žalovanému splátky v rozsahu po 80,- eur mesačne, je zjavné, že istinu s príslušenstvom nemôže zaplatiť v tejto lehote. Preto odvolací súd v odvolaní napadnutej časti splatnosti istiny a príslušenstva a súvisiacom výroku o náhrade trov konania rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C.s.p. zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti prvého výroku podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávnosť jeho právneho záveru, že úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z.z. Poukázala pritom na právny názor vyjadrený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu výroku I. a rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaním (v rozsahu výroku II.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 419 C.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Civilný sporový poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone (§ 421 ods. 1 C.s.p.), alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 420 C.s.p.).

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolaťľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Podľa § 422 ods. 1 C.s.p. dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

13. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci tzv. majetkovým cenom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou

slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

14. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších zmien a doplnení sumu minimálnej mzdy pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ustanovenú podľa § 7 a sumu minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom ustanoví na príslušný kalendárny rok vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadením vlády a podľa § 1 nariadenia vlády č. 279/2015 Z.z. (účinného v priebehu celého kalendárneho roka 2016, teda i v čase podania žaloby v prejednávanej veci na poštovú prepravu 9. februára 2016 a došlej súdu 11. februára 2016) suma minimálnej mzdy na rok 2016 sa ustanovuje na 405,- eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou (písm. a/) a 2,328 eur za každú hodinu odpracovanú zamestnancom (písm. b/).

15. V predmetnej veci bol dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej o peňažnom plnení v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti vo výške 1 220,28 eur (neberúc do úvahy príslušenstvo uplatnenej pohľadávky). Odvolací súd teda rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (4 050,- eur). Prípustnosť dovolania žalobkyne je preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ C.s.p. vylúčená.

16. I keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenzu, t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Účelom zníženia majetkového cenzu v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania i pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenzus sa teda v spotrebiteľskom spore uplatní, ak dovolateľom je neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch (vzhľadom na postavenie strán) len fikciou, na ktorú zákonodarcovia v C.s.p. reagoval tzv. pozitívnu diskrimináciou, t. j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 C.s.p.), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docielenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu rovnosti zbraní.

17. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako neprípustné odmietol.

18. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovanému vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. by mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

19. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v dovolacom konaní pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

20. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných

ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, bola v konaní pasívna a podľa obsahu spisu jej v dovolacom konaní ani žiadne trovy nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

21. Dovolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 C.s.p. aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovaných rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov C.s.p., zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 1 C.s.p. o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018, R 72/2018).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.